

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Új keretstratégia a többnyelvűség ösztönzésére”

(2006/C 229/05)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Bizottság közleményére a Tanács, az Európai Parlament, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és a Régiók Bizottsága számára *Új keretstratégia a többnyelvűség ösztönzésére* címmel (COM(2005) 56 final);

tekintettel elnökének 2004. január 24-i határozatára, melyben megbízza a „Kultúra és oktatás” szakbizottságot, hogy a tárgyban dolgozzon ki véleményt;

tekintettel az Európai Bizottság 2005. szeptember 30-án hozott határozatára, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének első bekezdése alapján a fenti témában kikéri a Régiók Bizottsága véleményét;

tekintettel az Európai Bizottságnak a *Kultúra 2007 program (2007-2013) létrehozásáról* szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra vonatkozó javaslatáról (COM(2004) 469 final) alkotott véleményére (CdR 259/2004 fin) ⁽¹⁾;

tekintettel A *nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség ösztönzése: cselekvési terv a 2004–2006-ig tartó időszakra* című közleményről megfogalmazott véleményére (CdR 248/2003 fin); ⁽²⁾

tekintettel A *regionális és kisebbségi nyelvek ösztönzése és védelme* tárgyban megfogalmazott véleményére (CdR 86/2001 fin) ⁽³⁾;

tekintettel a „Kultúra, oktatás és kutatás” szakbizottság 2006. április 4-én elfogadott véleménytervezetére (CdR 33/2006 rev.2) (előadó: **Seamus Murray**, az írországi közép-keleti régió regionális önkormányzatának és Meath megye tanácsának tagja (IE/UEN-EA));

A 2006. június 14–15-én tartott 65. plenáris ülésén (a június 14-i ülésnapon) elfogadta az alábbi véleményt.

1. Általános nézetek

A Régiók Bizottsága

1.1 **üdvözli** az új keretstratégiát mint a nyelvi sokszínűség támogatásához való pozitív hozzájárulást, valamint az Európai Bizottság és a polgárok közötti kommunikáció javítását szolgáló, már meglévő európai bizottsági kezdeményezések kiegészítését;

1.2 **támogatja** az Európai Bizottság három fő célkitűzését, hogy: (1) ösztönözze a nyelvtanulást és támogassa a társadalom nyelvi sokféleségét; (2) elősegítse az egészséges többnyelvű gazdaságot; és (3) a polgárok számára saját nyelvükön hozzáférhetővé tegye az Európai Unió jogszabályait, eljárásait és az uniós információkat;

1.3 **attól tart** azonban, hogy e fontos célkitűzésekre rendelkezésre álló források nem elegendők;

1.4 **elfogadja**, hogy a többnyelvűség terén történő további előrelépés felelőssége elsősorban a tagállamok és azok helyi és regionális önkormányzatainak kezében van, de úgy véli, hogy a tudatosság megszilárdításához és a különböző szinteken és szerte az EU-ban végrehajtott intézkedések következetességének javításához az Európai Bizottság kifejezett támogatására van szükség;

1.5 **kiemeli** a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepét a többnyelvűség ösztönzésére irányuló politika végre-

hajtásában, és **úgy véli**, hogy erre a szerepre a közleményben nyíltabban kellene utalni;

1.6 nagyobb **figyelmet szeretne irányítani** a testvérvárosi kezdeményezések szerepére a nyelvtanulás és a kulturális csereprogramok terén, és úgy véli, hogy a polgárok ilyen kifejezett bevonása helyi és regionális szinten segíthet szűkíteni az EU-t és polgárait elválasztó szakadékokat;

1.7 **úgy véli** ezenkívül, hogy az 1/1958 rendelet legutóbbi módosítása, amelynek értelmében az ír nyelv 2007. január 1-től hivatalos és munkanyelvnek minősül az Európai Unió intézményeiben, továbbá a Tanács 2005. június 13-i következtetései, amelyek lehetővé teszik, hogy az Európai Unió intézményei és szervei közigazgatási megállapodásokat köthessenek a tagállamokkal, módot adva további más olyan nyelvek hivatalos használatára, amelyeket egy tagállam alkotmánya hivatalosan elismer területének egészén vagy egy részén, és amelyeknek nemzeti nyelvként történő használatára törvényi felhatalmazás van, újabb fontos lépés, mely számos polgárt közelebb hozott az EU-hoz;

1.8 **elismeri** az ágazati programok, mint például a Socrates, a Youth, a Leonardo és az egész életen át tartó tanulás integrált programjának jelentőségét a nyelvtanulás ösztönzésében az Európai Unión belül. Ezek jól példázzák az olyan intézkedéseket, amelyek hozzájárulnak a többnyelvű társadalom

⁽¹⁾ HL C 164 / 2005. 07. 05. 65. old.

⁽²⁾ HL C 73., 2004. 03. 23. 33. old.

⁽³⁾ HL C 357., 2001. 12. 14. 33. old.

megvalósításához, és az RB újfent hangsúlyozza, hogy véleménye szerint az Európai Bizottság még sokat tehet ezeken a területeken;

1.9 Ezzel kapcsolatban az RB **elégedetten nyugtázza**, hogy az egész életen át tartó tanulás és képzés integrált programjáról szóló jelenlegi javaslatában az Európai Bizottság nem tesz olyan megkülönböztetést az egyes európai nyelvek között, amely nyomán az említett programban kizárólag az Európai Unió hivatalos és munkanyelvei vehetnének részt, ahogy az jelenleg történik;

1.10 **úgy véli**, hogy a bevándorlóknak a lehető legtöbb lehetőséget meg kell adni a saját anyanyelvük ápolására és a fogadó ország nyelvének vagy nyelveinek elsajátítására. A Régiók Bizottsága **úgy véli**, hogy nyíltabban el kell ismerni azt a gazdag kulturális és nyelvi sokszínűséget, amelyet a bevándorló csoportok hoznak magukkal az Európai Unióba, és minimumprogram keretében rendelkezni kellene ezeknek a nyelveknek az oktatásáról. A Régiók Bizottsága **hangsúlyozza** továbbá, hogy a tolmácsok számára különleges képzést kellene biztosítani a bevándorlók és a fogadó közösségek közötti kommunikáció megkönnyítése érdekében.

A keretstratégiára vonatkozó egyedi megjegyzések

Teendők egy többnyelvű társadalom érdekében – nyelvtanulás és a társadalom nyelvi sokszínűsége

A Régiók Bizottsága

1.11 **egyértelműen** azzal, hogy az idegennyelv-oktatáshoz alapul szolgáló tanterveknek és a képzési struktúráknak tükrözniük kell azokat a változó igényeket, amelyekkel a tanulóknak és a hallgatóknak szembe kell nézniük, ezért érdeklődéssel várja az Európai Bizottság ajánlásait a nyelvtanárképzésnek és a nyelvtanulási technikák modernizálására;

1.12 **támogatja** a többnyelvűség és az interkulturalizmus tudományos háttérének fejlesztését az európai társadalomban, és üdvözli az Európai Bizottság javaslatát, melynek értelmében – a sikeres Jean Monnet-kezdeményezés mintájára – a nyelvi sokféleség terén végzett kutatások kiegészülhetnek az ezzel a területtel foglalkozó tanszékek hálózataival;

1.13 **tudatában van** a korai életkorban megkezdett nyelvtanulási előnyeinek, a korai nyelvtanulás azonban csak akkor lehet eredményes, ha azt külön a kisgyermek nyelvtanulására képzett tanárok végzik. A Régiók Bizottsága üdvözli tehát az Európai Bizottság hamarosan megjelenő tanulmányát a korai életkorban folytatott nyelvtanulási bevált gyakorlatokról, és úgy véli, hogy a tanulmánynak ki kellene térnie a regionális szempontokra is, ezenkívül szorgalmazza, hogy az említett tanulmány keretében vegyék figyelembe a regionális szinten szerzett, e területtel kapcsolódó sokéves tapasztalatokat is;

1.14 **hangsúlyozza**, hogy a felsőoktatási intézményeket aktívabb szerepvállalásra kellene ösztönözni a többnyelvűség hallgatók és oktatók körében történő elősegítésében, és örömmel fogadná, ha az *egyetemi hallgatók körében a nyelvtanulási ösztönözését szolgáló európai hálózat* (ENLU) segítségével még több projekt születne;

1.15 **egyértelműen** azzal, hogy a felsőoktatási intézmények – azáltal, hogy kapcsolatokat alakítanak ki a helyi és regionális önkormányzatokkal és helyi vállalkozásokkal – aktívabb szerepet vállalhatnak abban is, hogy a multikulturalizmus a szélesebb értelemben vett helyi közösségek körében is nagyobb teret nyerjen;

1.16 **egyértelműen** azzal, hogy az a nem angol nyelvű országokban megfigyelhető tendencia, hogy a nemzeti vagy regionális nyelv helyett az angol válik az oktatás nyelvéné, beláthatatlan következményekkel járhat az említett nyelvek életképességét tekintve. A Régiók Bizottsága hangsúlyozza tehát a probléma sürgősségét, és üdvözli ennek a jelenségnek a részletesebb vizsgálatára irányuló javaslatot;

1.17 **egyértelműen** azzal, hogy a tagállamok nemzeti tervek kidolgozására kell ösztönözni, melyek célja a többnyelvűséget elősegítő intézkedések strukturálása, összehangolása és a fő irány megteremtése. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy ezeknek a terveknek pontos célokat kellene meghatározniuk a nyelvtanulás terén az oktatás különböző szakaszaira nézve, ugyanakkor ezzel egyidejűleg a nyelvi sokszínűség kulturális jelentőségét tudatosító folyamatos erőfeszítések is elengedhetetlenek. A helyi és regionális önkormányzatokat pedig szintén be kell vonni a nemzeti tervek kidolgozásába és megvalósításába;

1.18 **úgy véli**, hogy a regionális identitástudatot erősíti a kisebbségi (kevesebbet használt) és regionális nyelvek megőrzése és támogatása. A Régiók Bizottsága tudatában van, hogy ezek a nyelvek jelenleg is részesülnek támogatásban, de úgy véli, hogy éppen kisebbségi helyzetük és ebből következően fokozott sebezhetőségük miatt különleges figyelmet kell fordítani olyan további lehetőségek feltárására, melyekkel ezeknek a nyelveknek a jövője biztosítható.

1.19 **támogatja**, hogy az Európai Bizottság az „egy idegen nyelven történő kommunikációt” is azon kulcskompetenciák közé sorolja, amelyeket minden polgárnak el kell sajátítania élete során, és az Európai Bizottságot ennek megfelelő dokumentumok kidolgozására buzdítja, hogy ez az elv megvalósuljon a társadalomban.

Teendők egy többnyelvű gazdaság érdekében

A Régiók Bizottsága

1.20 **úgy véli**, hogy a nyelvi készségek javítása által az EU-beli vállalkozások számára több lehetőség nyílik a kereskedelemben való részvételre, és érdeklődéssel várja az idegen nyelvi jártasság hiányának az európai gazdaságra gyakorolt hatását vizsgáló tanulmány 2006-os megjelenését. A Régiók Bizottsága véleménye szerint azonban a tanulmányban külön figyelmet kellene szentelni az idegennyelv-tudás terén tapasztalható regionális különbségeknek, és úgy véli, hogy az ajánlásokat széles körben hozzáférhetővé kellene tenni. Az RB örömmel fogadja a nyelvvizsgáztatási rendszerek listájának 2006-ban várható internetes közzétételét;

1.21 **úgy véli**, hogy a többnyelvűség és a szakmai képzés összefonódására szélesebb körű lehetőségeket kell teremteni annak érdekében, hogy javuljon a munkavállalók határokon átnyúló mobilitása, amely a közösségi foglalkoztatáspolitikai végrehajtásának egyik eszköze;

1.22 **rámutat**, hogy az EU angol anyanyelvű országaiban csökkent az idegen nyelvet tanuló diákok száma. Ennek a hanyatlásnak egyik oka lehet az angol anyanyelvű polgárok azon meggyőződése, hogy más nyelvek ismerete kevésbé térül meg, és kevésbé hasznos a munkaerőpiacon. Egy modern nyelv ismeretét tehát a diákok nem feltétlenül tartják a felsőoktatási intézménybe való bejutáshoz, vagy akár egy hivatás megkezdéséhez szükséges elengedhetetlen feltételnek. Bár az Európai Bizottság olyan eszközök létrehozásán dolgozik, amelyek segítségével kialakítható a többnyelvű gazdaság, a Régiók Bizottsága **megismétli**, hogy még többet kellene tenni annak érdekében, hogy a nyelvtanulás gazdasági előnyei valóban eljussanak a köztudatba;

1.23 **hangsúlyozza**, hogy rendkívül fontos, hogy az információ több nyelven is elérhető és felhasználható legyen, ezért üdvözli a nyelvileg és kulturálisan gazdag, sokoldalú tartalmat és digitális szolgáltatást kínáló egységes európai információs térség megteremtését;

1.24 a filmek és televíziós programok feliratozására a nyelvtanulást elősegítő eszközként **tekint**, és támogatja a feliratok gyakoribb alkalmazásában rejlő lehetőségek további vizsgálatát;

1.25 **úgy véli**, hogy a felsőoktatási és más képzési programokat folyamatosan aktualizálni kell, ezért támogatja az egyetemi fordítóképzésről szóló konferencia megrendezését 2006-ban;

1.26 **üdvözli** az i2010 program keretében kezdeményezett irányadó digitáliskönyvtár-projektet, és támogatja az emberi nyelvvvel kapcsolatos technológiákkal, gépi fordítással, és nyelvi eszközök fejlesztésével foglalkozó európai kutatócsoportok munkájának koordinálását.

Teendők a többnyelvűségért az Európai Bizottság és a polgárok kapcsolatainak terén

A Régiók Bizottsága

1.27 **elismeri**, hogy az utóbbi tíz év során az Európai Bizottság számos többnyelvű kezdeményezést hozott létre annak érdekében, hogy a polgárok megértsék, hogyan befolyásolja életüket az európai jogalkotás, és üdvözli, hogy az Európai Bizottság most ezekre a kezdeményezésekre kíván építeni. A Régiók Bizottsága szerint azonban az Európai Bizottságnak intenzívebbé kellene tennie információs és a tudatosság fokozására irányuló kampányait, melyekben tájékoztatja a polgárokat az Európai Unió kulturális és nyelvi sokszínűségéről, közös alapvető értékeiről és örökségéről. **A tudatosság fokozását célzó** kezdeményezések kulcsszerepet játszhatnak abban, hogy a közvélemény jobban tisztában legyen örökségével, és különösen fontos, hogy ebben az európai polgárok fiatalabb generációja is részt vegyen a formális és informális oktatás minden egyes szakaszában;

1.28 **örömmel fogadja**, hogy az Európai Bizottság továbbra is támogatni kívánja a többnyelvűséget internetes portálján (*Europa*) és a kiadványaiban. A Régiók Bizottsága üdvözli a nyelvi portál elindítását az *Europán*. Az új portál az Európai Unió többnyelvűségéről ad tájékoztatást, és új portálokat tartalmaz nyelvtanulók és nyelvtanárok számára. Az RB ugyanakkor örömmel fogadja, hogy az Európai Bizottság belső hálózatot alakít ki annak biztosítására, hogy valamennyi részlege koherens módon alkalmazza többnyelvűségi politikáját;

1.29 **emlékezteti** az európai intézményeket arra, hogy a polgárokkal történő kommunikációjában, különösen az európai nyelveknek szentelt internetes portálon, tekintetbe kell vennie, hogy a tagállamokban más nyelvek is léteznek, mint azok, amelyek az uniós intézményekben hivatalos és munkanyelvnek számítanak, és jogi státuszukat elismeri az alkotmány. Az RB úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak ezeket a nyelveket be kellene vonnia a polgárokkal folytatott kommunikációra vonatkozó politikája keretében;

1.30 **úgy véli**, hogy a tagállamokban működő fordítói kirendeltségeknek – mindenekelőtt az Európai Bizottság üzeneteinek a helyi célközönséghez való igazítása révén – a többnyelvűség támogatása terén biztosított nagyobb szerep pozitív kezdeményezés;

1.31 **felismeri** a nyelvi sokszínűség értékének tudatosítására irányuló erőfeszítések fontosságát, ezért **támogatja** magas szintű szemináriumok szervezését a többnyelvűségről a tagállamokban újságírók és más közvélemény-formáló csoportok számára;

1.32 **úgy véli**, hogy a nemzetközi fordítási verseny szervezése a tagállamok iskolái között pozitív és hasznos kezdeményezés, és támogatja a hasonló többnyelvű megmérettetések és versenyek szervezését az EU helyi és regionális önkormányzatai között;

1.33 **üdvözli** a független szakértőkből álló, többnyelvűséggel foglalkozó magas szintű munkacsoport felállítására tett európai bizottsági javaslatot, és támogatja a többnyelvűségről megrendezendő miniszteri konferenciát is, melynek meghívottjai között, véleménye szerint, a Régiók Bizottságának is szerepelnie kellene.

2. A Régiók Bizottsága ajánlásai

A Régiók Bizottsága

2.1 **tekintettel** arra a szerepre, amelyet a helyi és regionális önkormányzatok játszanak saját közösségükben a kultúra és nyelvek támogatása terén, **azt ajánlja**, hogy a közlemény nyilatokban utaljon a helyi és regionális önkormányzatok hozzájárulására;

2.2 nagyobb figyelmet szeretne irányítani az európai tévétevékenységei, a testvérvárosok és hasonló kezdeményezések szerepére is a nyelvtanulás és a kulturális csereprogramok helyi szintű ösztönzése terén;

2.3 **azt ajánlja**, hogy az Európai Bizottság törekedjen a többnyelvűség terén a tudatosság megszilárdítására, és szerte az EU-ban a különböző szinteken végrehajtott intézkedések közötti következetesség javítására, kihasználva „az idegen nyelvi kompetencia” bevonását azon kulcskompetenciák közé, amelyekkel minden európai polgárnak rendelkeznie kell;

2.4 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy az Európai Unió belüli nyelvtanulás ösztönzésének keretében fokozottabb mértékben járuljon hozzá az olyan ágazati programokhoz, mint például az Socrates, a Youth, a Leonardo és az egész életen át tartó tanulás integrált programja, és különösen az Erasmus program által támogatott diákok mobilitását ösztönözze;

2.5 **kéri** az európai intézményeket, tanulmányozzák annak lehetőségét, hogy Régiók Bizottsága által a hivatalos nyelvek melletti további nyelvek használata terén nyert pozitív tapasztalatok nyomán maguk is átvegyék ezt a rendszert;

2.6 **javasolja**, hogy a helyi és regionális önkormányzatok maguk is vegyenek részt olyan kezdeményezésekben, amelyekben dolgozóik – az európai integráció elősegítésében és az együttműködési politika keretein belül betöltött szerepüktől függően – idegen nyelveket tanulnak, illetve elmélyítik és tökéletesítik nyelvtudásukat, és nyomatékosan kéri e helyi és regionális önkormányzatokat, hogy – amennyiben ez hatáskörükbe tartozik – vonják be a nyelvi kompetenciát oktatási programjaikba és projektjeikbe;

2.7 **azt ajánlja**, hogy a bevándorlók csoportjai részesüljenek nagyobb támogatásban nemcsak a befogadó ország nyelvének elsajátítása, de saját nyelvük és kultúrájuk megőrzésének érdekében is, és sürgeti a bevándorlók által beszélt nyelvekhez kapcsolódó politikai intézkedésekre vonatkozó nyíltabb hivatkozásokat, amely intézkedéseket a helyi önkormányzatok, az egyetemek és a vállalkozások közötti együttműködés és összefogás segítségével lehet fogantatni;

2.8 **hangsúlyozza**, hogy a tolmácsok számára különleges képzést kellene biztosítani a bevándorlók és a fogadó közösség közötti kommunikáció megkönnyítése érdekében;

A keretstratégiára vonatkozó egyedi megjegyzések

Teendők egy többnyelvű társadalom érdekében – nyelvtanulás és a társadalom nyelvi sokszínűsége

A Régiók Bizottsága

2.9 **azt ajánlja**, hogy az Európai Bizottság a nyelvtanárok képzésének kiemelt fontosságot tulajdonítson, és kéri, hogy világosabban fogalmazza meg cselekvési tervét a nyelvtanítás minden szintjén tevékenykedő nyelvtanárok képzésére vonatkozóan;

2.10 **azt ajánlja**, hogy az Európai Bizottság pontosan határozza meg a többnyelvűséggel és interkulturalizmussal foglalkozó tanszékek elosztását a tagállamok között;

2.11 **sürgeti** az Európai Bizottságot, hogy támogasson még több olyan projektet, amely a felsőoktatási intézmények és a szélesebb értelemben vett helyi közösségek, köztük a helyi és regionális önkormányzatok és helyi a vállalkozások közötti kapcsolat kialakítását segítik elő;

2.12 **azt javasolja**, hogy az Európai Bizottság ösztönözze a többnyelvűséget a felsőoktatásban *Az egyetemi hallgatók körében a nyelvtanulás ösztönzését szolgáló európai hálózat* (ENLU) keretében létrehozott projekteken keresztül;

2.13 **kéri** a tagállamokat, hogy az Európai Bizottság ajánlásának megfelelően fogadjanak el nemzeti terveket a többnyelvűség és a kulturális sokféleség elősegítésére;

2.14 **ajánlja**, hogy az Európai Bizottság nyújtson egyértelmű iránymutatást arra vonatkozólag, hogy a tagállamok hogyan készítsék el a többnyelvűséget elősegítő nemzeti terveiket;

2.15 a regionális és kisebbségi nyelvek által a többnyelvű Európa megteremtésében játszott szerep egyértelműbb kimondását **ajánlja**.

Teendők egy többnyelvű gazdaság érdekében

2.16 **azt ajánlja**, hogy a nyelvi készségek EU-beli hiányát vizsgáló tanulmányban szenteljének külön figyelmet az idegennyelv-tudás terén tapasztalható regionális különbségeknek, és úgy véli, hogy az ajánlásokat széles körben hozzáférhetővé kellene tenni;

2.17 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy fokozza a nyelvtanulás gazdasági és kulturális előnyeinek tudatosítására irányuló kampányait.

Teendők a többnyelvűségért az Európai Bizottság és a polgárok kapcsolatainak terén

2.18 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy fokozza információs és a tudatosság fokozására irányuló kampányait, melyekben tájékoztatja a polgárokat az Európai Unió kulturális és nyelvi sokszínűségéről, közös alapvető értékeiről, valamint irodalmi és művészeti örökségének gazdagságáról, és helyezzen kiemelt hangsúlyt arra, hogy az európai polgárok fiatalabb generációja is részt vegyen az ilyen kampányokban. Továbbá ajánlja, hogy a más európai országokban munkát vállaló uniós állampolgárok számára a fogadó ország nyelvének és szaknyelvének tanítása nagyobb támogatásban részesüljön;

2.19 **megismétli** a nyelvi sokszínűség értékének tudatosítására irányuló erőfeszítések fontosságát a közvélemény-formálók körében, ezért **kéri** az Európai Bizottságot, hogy még inkább fokozza az ilyen csoportok számára rendezett többnyelvűségről szóló kampányait.

Brüsszel, 2006. június 14.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Michel DELEBARRE